

ESREFZADE IDRİS BEY'İN MACERALARI

AYFER
KAFKAS

KIZIL ŞEBEKE

BİR OSMANLI
POLİSİYESİ

pörtakal

KIZIL ŞEBEKE

Ayfer Kafkas

EDİTÖR

Tuğçe İnceoğlu

ISBN

PORTAKAL KİTAP

Cağaloğlu, Hocaşa Mahallesi
Ankara Caddesi, N° 18 Kat: 1 / C
Fatih / İstanbul
T. 0212 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika N° 12755

PORTAKAL KİTAP | 5

Roman | 4

KAPAK/İÇ TASARIM

CumbaCo

1. BASKI

Mart 2016, İstanbul

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 16086

www.portakalkitap.com
portakal@portakalkitap.com

[f](#) [t](#) [i](#) /portakalkitap

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Portakal Kitap, L-M Leyla ile Mecnun Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şirketi'ne
aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

15 RECEP 1220 ARŐENBE

Vakit öğleye yaklaŐıyordu. Ahşap evin kafesli penceresinden henüz güneş ıŐıkları içeri girmeye baŐlamamıŐtı. Sokak hizasındaki birinci kat evlerin, hele de bœyle zemini toprak sıvalı olanların ortak derdiydi soğuk.

EŞrefzade İdris Bey ayağa kalkıp geziniyor, kollarını gœĐsünde çaprazlayıp pazılarını sıvazlayarak ısınmaya çalışıyordu. Çok genç olmamasına rağmen idmana borçlu olduğu kuvvetli bir vücutu vardı ve kolay kolay üŐümezdi ama yaptığı uzun seyahat onu yormuŐ, hâlsiz düŐürmüŐtü.

Bulunduğu oda küüçüktü. Duvardaki, üzerine öteberi koymak için yapılmıŐ oyuklar ve soba eŐyadan sayılmazsa geriye pek az Şey kalıyordu. Ortadaki dœrtgen masa, masanın iki tarafındaki tahta sandalyeler, küçük bir dolap ve bir yatak... Yerde kısım kısım çürüyerek erimiŐ bir hasır, masanın üzerinde de renkleri uçmuŐ bir örtü burayı ev hâline getirmek için sarf edilmiş beyhude uğraŐlar olarak göze çarpıyordu.

Burnunu kıvırdı adam. Durulacak yer değildi doğrusu. Yine de idare ederdi. Zaten burada çok fazla kalacak değildi. İŐini bitirir bitirmez memleketine geri dœnmek niyetindeydi.

Döndüğünde ise lafı açılırsa neden böyle izbe bir yere yerleştirildiğini muhakkak soracaktı. Hiç değilse kuru ve sıcak bir yer olabilirdi tuttukları ev.

Hâlâ gelen giden yoktu. Her zamanki oyununu oynamış, oltasına kimin takılacağını sabırsızlıkla beklemeye başlamıştı ama şimdiye kadar kapıyı çalan olmamıştı. Bir yanlışlık mı yapmıştı? Para keselerinin içine yazıp bıraktığı adresleri düşündü, hata yapmadığına emindi. Belki de ıssız yerlere bırakmıştı. Ne de olsa Germiyan denen bu memleketi hiç bilmiyordu.

Biraz daha beklemeye karar verdi ama oturdukça üşüyeceği için arka taraftaki mutfağa yöneldi. En azından burası sıcacıktı. Evin arka tarafında bulunan bahçedeki birkaç erik ağacının dallarından süzülerek içeri giren güneş bir nebze odayı ısıtmıştı.

Küçük de olsa güzel ve ferah bir bahçeydi burası. Hiç olmazsa nefes alınabilecek bir yerdi. Mutfak da küçücük ve boştu. Duvara asılı raftaki birkaç tabak çanağa baktı. Çoğu eski ve yamuktu ama bir şekilde burasının mutfağa benzemesine yardımcı oluyorlardı. Rutubetten çürümeye yüz tutmuş ahşap rafın yan tarafındaki çıkıntıya koca bir tahta kaşık asılmıştı. Evde bu koca kaşığın gireceği bir kazan olmamasına rağmen burada ne aradığını merak etti.

Tahta kaşığa parmağıyla usulca dokundu ama kaşık sallanmadı. Yağ, is ve rutubetten asıldığı yere yapışıp kalmıştı. Kaşığa dokunduğu parmağını gayriihtiyari pantolonuna sürüp temizledi.

Rafın hemen altında başka eşyalar da vardı ama İdris Bey onlarla ilgilenmemişti. Burada yemek pişirmeye hiç niyeti

yoktu. Zaten yemek pişirmekle uzaktan yakından alakası olmamıştı o güne kadar. Kaynattığı bir tencereden güzel kokular yükselebileceğini hayal dahi edemiyordu. Evin bu kısmı pek kullanılmayacaktı anlaşılan.

Tezgâhın üzeri de yapış yapıştı. Yarısı yanmış birkaç mum işe yarar tek eşya gibi görünüyordu. Az ötede ise bir cezve ilişmişti gözüne. İçerideki sobayı yaktığı zamanlarda bununla kahve pişirebilirdi. Tabii önce eve kahve alması gerekirdi. Yemekleri üst kattaki ev sahibesi getirecekti ama kahve gibi mühim ve şahsi bir ihtiyacı kendisi gidermeliydi.

Tam bahçeye bir göz atmak için arka kapıdan çıkacağı sırada sokak kapısının yumruklandığını duydu. Nihayet beklediği kişi gelmiş olabilirdi. Geride bıraktığı seyahatin vücudunda, bilhassa da bacaklarında hissettirmeye başladığı sızıları aldırmadan kapıya koştu.

Karşısında zayıf, esmer, kirli olduğu her hâlimden belli olmakla birlikte oldukça da pis kokan bir erkek çocuğu duruyor; sapsarı dişlerini göstere göstere sırtıyordu. Sonunda çocuk neden geldiğini hatırlayıp elini koynuna attı ve bedeninin bütün rayihasına bulanmış keseyi çıkarıp adama gösterdi.

İdris Bey memnun olmuştu ama keseyi almak yerine eliyle küçük bir hareket yapıp, “Sende kalsın,” dedi. Zaten artık kırk gün suda bekletilse iflah olmazdı. “Gel bakalım içeri.”

Odaya girdiğinde çocuk meraklı gözlerle etrafı süzmeye başladı. Adam eliyle işaret edince karşılıklı iki sandalyeye oturdular.

“Söyle bakalım,” dedi adam. “Neden getirdin bu keseyi?”

Çocuk biraz bozulur gibi olmuştu ama belli etmedi.

“Sen daha iyi bilirsin,” deyip göz kırptı.

İdris Bey şimdi kahkahalarla gülüyordu.

“Fevkalade!” dedi. “Fevkalade! Aferin sana evlat! Şimdi aklından geçen her şeyi anlat bakalım bana. Bu çok mühim... Eğer her şeyi güzelce anlattırsan başına devlet kuşu konu demektir. Öncelikle neden bana, ‘Sen daha iyi bilirsin,’ dedin, bunu anlat; sonra da keseye geliriz. Bu arada kese benim... Onu da söyleyeyim de rahatla biraz.”

Çocuğun kafası karışmıştı. Uzun, kirli ve keçeleşmiş saçlarını kaşımaya başladı. İdris Bey ister istemez irkilmiş, kendisine zıplayan bir bit olup olmadığını anlamak istercesine bakınmadan edememişti.

“Bu keseyi buldum,” dedi çocuk ne anlatılması istendiğini pek anlamadığından öylesine konuşmaya başlayarak. “İçinde bir kâğıt vardı. Mürekkep yalamışlığım yok. Mektebe gitmeye zamanım olmadı. Bakkala sordum, ne yazdığını o söyledi. Adresi ezberledim, keseyi de kapıp geldim. Adres burası, katiyen eminim...”

Keseyi neden getirdiğimi sorunca kafamda bir sürü şey döndü. ‘Acaba,’ dedim, ‘yanlış adrese mi getirdim ya da bu adres kesenin sahibine ait değil mi?’ Eğer öyleyse bunu bulduğumu söylemek tehlikeli olurdu. Başıma bela açabilirdim. Kesenin sahibi olmayan biri onu elimden zorla alır, ben de avucumu yalardım. ‘Sen daha iyi bilirsin,’ deyip lafı uzatmak, nabız yoklamak istedim. Başka bir fikir de bulamamıştım zaten.”

“Güzeeeeel!” dedi adam kelimeyi uzata uzata. “Şimdi onu neden getirdiğini söyle. Para pul yok içinde. Kıymetli olacak

bir Őey de... Sahibi kaybettiđine pek űzűlmemiŐtir. Bulunca da sevinmezdi elbet. Satsan para ederdi. Bari sen sebeplenirdin.”

Őimdi gűlme sırası ocuktaydı.

“Yok űyle beyim,” dedi. “Altın yumurtlayan tavuk kesilir mi hiç? Satsam kaç para edecek ki bu kese? Ŭ beŐ kuruŐ etmez bile. Ama onu sahibine getirirsem beni műkâfatlandırır diye dűŐűndűm.”

ocuk gűŐsűnű kabartmıŐ, kendisiyle gurur duyar gibi kasilmiŐti.

“Para yok ki içinde,” dedi adam yine. “Sahibi ne yapsın keseyi? Műkâfat vereceđini de nereden çıkardın?”

“Bak beyim,” dedi ocuk kendinden beklenmeyecek bir vavarla. “Para kesesinden iyi anlarım. Daha elimi atmamla neyden, nasıl yapıldığını tahmin ederim. Őűyle bir yoklarım, alıp elime kokusuna bakarım. Bu kese zengin kokuyor. Ŭyle orta hâlli de değil, basbayağı zengin... Bak Őu deriye, dikiŐlere... Sahibinin zengin olduğunu bağırıyor sanki.

Ŭyle kıyıda gűrűnce balıklama atladım ama baktım ki içi boŐ... Őűyle bir kokladım, gűzel kokuyor. Zengin beyefendilerin sűrdűđű Őeylerden... ‘Ama neden içi boŐ?’ diye sordum kendime. ‘Demek ki benden űnce biri buldu, parayı alıp keseyi fırlattı,’ diye dűŐűndűm. Ama içinde bir kâđıt vardı. Eđer biri parayı alıp keseyi atsa bu kâđıt durmaz, o da atılırdı. ‘Demek ki zaten boŐmuŐ,’ dedim. Hayret edilecek iŐti dođrusu: Bűyle pahalı bir kesede hiç para olmasın!

‘En iyisi sahibine gűtűreyim,’ dedim. Satsam ű kuruŐ eder ama zenginler dűrűstlűđű sever. Bir de zahmet ettiđim için

bana acıyacıklarını düşündüm. ‘Boş keseyi getirmeye uğraşmış zavallı, aç yavrucak!’ derler dedim.

Ya para vardı da benden önce birileri aldıysa diye işkillenmeden edemedim tabii. Adresin hâlâ durması paranın olmadığını ispat etmezdi ki... ‘Olsun,’ dedim. ‘Parayı çalanın keseyi getirmeyeceğini bilir, dürüstlüğümden emin olurlar. Denemekten ne çıkar!’

Sonra baktım ki adres bu viraneye ait... Sahibinin burada olamayacağını düşündüm ama elimde başka ipucu yoktu. Kapıyı çalıp sorayım dedim. ‘Evde biri varsa sahibini öğrenirim,’ düşüncesiyle buralara kadar getirdim.”

İdris Bey şimdi ayağa kalkmış, alkışlıyordu.

“İşte evladım, işte!” dedi gururla çocuğu süzerek. “Gerçek bir hafiye burnu var sende. Tam benim aradığım kişisin! Yamağım olmak ister misin?”

Çocuğun yüzüne kocaman bir sırtıma ifadesi yerleşmişti şimdi.

“Paradan haber ver,” dedi parmaklarını sürterek. Adam eliyle, “Ohooo, bizde para çok!” der gibi işaret yapınca da, “Tamam, anlaştık!” diye bağırdı.

“Eee,” dedi adam bunun üstüne, “sormayacak mısın ne iş yapacağını?”

“Fark etmez,” dedi çocuk oturduğu sandalyeye iyice yayılarak. “Sen parayı ver, ben ne iş olsa yaparım. Adam falan öldürülecekse yahut ölü diri bir şey taşınacaksa çok para isterim ona göre. Bir de şartım var: Yıkanmamı istemeyeceksin.”

“Tamam, anlaştık,” dedi İdris Bey gülerek.

Farklı farklı yerlere bırakılmış, birbirinin tıpatıp aynı beş para kesesiyle oynadığı oyun maksadına ulaşmış; istediği yardımcıyı nihayet bulmuştu. Aslında daha yaşlı birilerini bekliyordu ama ocuk da iş görebilirdi.

Çocuğun, bulunduğu yerin kokusunu çabucak değiştirebilme kabiliyeti vardı. Üstelik arada bir de utanmadan hafif hafif gaz çıkartıyordu. Öyle ki İdris Bey uşumesine rağmen pencereyi açmak zorunda kaldı ve temiz havayı ciğerlerine çekti.

Ardından, “A mısın?” diye sordu. ocuk hevesle başını sallayınca elini cebine atıp biraz para çıkardı.

“Bakkaldan yiyecek bir şeyler al da karnımızı doyuralım.”

Küçük yamak heveslenmişti. Hemen denileni yapmak üzere fırladı ama tam çıkacakken arkasını dönüp, “Helva?” diye sordu. Adam anlamayınca da, “Helva da alayım mı?” diye bu sefer açıkça dile getirdi isteğini. Adam omuzlarını silkip, “Fark etmez. Sen yiyeceksen al,” deyince de fırlayıp ıktı.

Ne yapacak diye yklce bir para vermişti İdris Bey. Hepsiyle bir şeyler alsa, mümkün değil taşıyamazdı. ocuğu deniyordu hâlâ.

Aslında aklında bir çocuktan yardım almak yoktu buraya gelirken. Yapacağı iş çok mhimdi ve asla hata kabul etmezdi. Sonra nedendir bilinmez, çocuğu görünce ikna olmuştu. Malumat toplarken çok içine yarayabilirdi. Hiç kimse böyle pis bir çocuktan çekinmez, gerçekte ne iş yaptığından şphelenmezdi.

Çocuk paranın üstünü tastamam getirince iyice memnun oldu İdris Bey. Hemen masanın örtüsünü kaldırıp çocuğun aldıklarını açtı ve ekmeği paylaşırıp oturdu.

“Anlat bakalım,” dedi boğulacakmış gibi yemek yiyen çocuğa dönerek. “Adın ne, anan baban kimdir, benim için çalışmana ne diyecekler, nerede yaşarsın, kaç kardeşsin? Mektebe zamanın olmadığını söyledin, neyle uğraşırsın da bu kadar meşgulsün? Sırayla anlat bakalım.”

“Ölö Cömbön,” diye söze başladı çocuk ama ağzına tıktığı lokmayı yutmadan konuşamayacağını anlayınca göğsüne birkaç yumruk vurup üstüne de su içerek yuttuktan sonra, “Ali Cengiz,” dedi. “Adım Ali Cengiz... Anam babam yok. Bir ara şu yukarıda, Hisar’ın altında birinin evine bırakıldım ama kaçtım oradan. Sokakta yaşarım. Kardeşim falan yok. Bir amcam var ama uğramam etmem. Zaten o da sevmez beni, hep döver. Ne iş olsa yaparım. Zaten bundan evvel ne işler yaptığımı bilsen şaşarsın.”

Çocuk biraz buruk bir tebessümle yemeğine geri dönmüştü.

“Peki,” dedi İdris Bey, “sana itimat edeyim mi çocuk? Beni yarı yolda bırakır mısın?”

“Katiyen!” dedi Ali Cengiz başını iki yana sallayarak. “Bak, sen karnımı doyur, cebime biraz para koy, şu kıyıda da yatmama müsaade et; köpek gibi sadık olurum ben. İster adam öldür de, ister camiye müezzin ol. Ne dersen yaparım valla.”

Adamın hoşuna gitmişti çocuğun lafları. Hakikaten de para için de olsa sadakatten ödün vermeyecekmiş gibi duruyordu. Ne de olsa başka tercihi yoktu çocuğun. Ya denileni yapacak ya da bu yağlı kapıyı bırakıp sokaklara dönecekti.

“Güzel,” dedi İdris Bey. “O zaman saray namına çalışan bir hafiyenin yamağısın artık. Ağzını sıkı tutacak, kimseye bir şey demeyeceksin. Eğer açık verirsen boynunu cellada teslim ederler, haberin olsun. Anlaştık mı?”

Çocuk tıka basa doldurduğu ağızıyla yine konuşamayarak elini göğsüne koydu; “Hizmetinizdeyim,” der gibi hafifçe öne eğilip ardından da yemeğine devam etti.

Tuğla kadar helvayı tek başına bitirmiş, pis pis geçirip arkasına yaslanmıştı. Bu pis kokulu çocukla aynı evi nasıl paylaşacağını bir türlü aklı kesmiyordu İdris Bey’in. Öyle ki çocuğun kokusu kendi üstüne bile sinebilirdi.

***

Masanın üzerindekiyi toplayıp yanında getirdiği evrakı yaydığında Ali Cengiz de kelle şekeri almak için dışarı çıkmıştı. Daha önce defalarca okuduğu kâğıtlarda dikkate değer hiçbir mühim malumat mevcut değildi. Doğru dürüst tetkik edilmeden tutulmuş zabıtlar, işin baştan savma yapıldığını gösteriyordu.

Vakit kaybetmeden Kadı’yla görüşmek için evden çıkıp yürümeye koyuldu. Buraları hiç bilmiyordu ama kendisini eve getiren arabacıya Kadı’yı nerede bulacağını sormuş, kendisinden bir tarif almıştı. Şimdilik biraz yürüyüp sonra tekrar birine sormayı planlarken sokağın köşesini döner dönmez Ali Cengiz’le karşılaşınca sevindi.

“İyi, ortalıktan kaybolmamışsın. Haydi düş bakalım önüme de Kadı’ya götür beni.”

Çocuk afallayıp biraz tedirgin olunca gülüp sırtını sıvazladı.

“Sen benim yamağımın artık. Kadı’dan korkmana lüzum yok.”

Çocuk rahatlamış, bu sefer de pişkin pişkin sırtmaya başlamıştı.

“Ben ondan değil de Kadı benden korkabilir..”

Ali Cengiz’in gayet haklı olduğu çok geçmeden ortaya çıkacaktı.

***

Kadı Hazretleri’nin vazife yeri büyükçe bir konaktı. Konstantiniyye gibi kalabalık bir memleketten, devletin baş vilayetinden gelen İdris Bey için biraz ehemmiyetsiz gibi görünmüştü burası ama elbette öyle değildi. Sancağın merkezi olan bu memleketteki bütün mahkemeler burada görülüyor, en mühim memurların tayin müsaadeleri bu çatı altından çıkıyordu.

Konak düzayak değil, yüksek mimaride yapılmıştı. Sağlı sollu on beş yirmi basamaklı iki mermer merdivenle geniş giriş kapısına ulaşıyor, bu kapılardan da yüksek tavanlı bir salona giriliyordu. Kapıdaki bekçiler kıvıldamadan dikilip gelen geçeni dikkatle süzüyordu.

Salonda, sağ ve solda yan yana bulunan dörder kapının birinden çıkıp diğerine giren tek tük muvazzaftan başka kimse yoktu. Sol taraftaki yüksek kapıların önüne konmuş masada uyuklayan muvazzafın karşısında dikildiler. Adam uyuklamıyor, adeta rüyalar âleminde geziniyordu. İdris Bey sağ işaret parmağını kıvrıp masaya, “Tak tak tak!” diye vurunca adam sıçrayarak uyandı ve düşmek üzere olan fesini yakalayıp yeniden başına oturttu.

“Kadı’yı göreceğim!” dedi sertçe İdris Bey.

Adamın hakikat âlemine intikali biraz uzun sürmüş olacak ki aval aval bakınması bir müddet daha devam etti.

“Kadı Hazretleri,” dedi bir kez daha İdris Bey, “hemen görmem lazım!”

Adamın gözü o esnada Ali Cengiz’e kaymıştı. İğrenir gibi burnunu kıvırıp, “Yine ne yaptı acaba?” diye sordu. Cevap alamayınca da eliyle üst kata çıkan merdivenleri işaret edip, “Yukarıda, makamında...” dedi.

İdris Bey önde, Ali Cengiz arkada beyaz mermer merdivenleri çıkıp tam karşlarına gelen çift kanatlı, ağır ahşap kapının önüne vardılar. Kapının önünde silahlı iki bekçi vardı.

İdris Bey yeleğinin saat cebine koyduğu dörde katlanmış evrakı açıp bekçilere gösterdi. İkisinin de yüzünde bir anlığına şaşkın bir ifade peyda olmuş, hemen yana çekilip geçmelerine müsaade etmişlerdi.

“Para versen böyle geçirmezler seni,” dedi Ali Cengiz kapıdan girerken.

İdris Bey de, “Bab-ı Âli’den çıkan Mühr-ü Hümayun, bab-ı sairenin miftahıdır,”¹ dedi ama çocuk bu lafı anlamadı. Zaten kendisini karşısında gören Kadı Hazretleri’nin hiddetten köpürmesine ve suratının kırmızıdan mora doğru renkten rengine girmesine bakıp sırtlamakla meşguldü o an.

Kadı ayağa fırlayıp çocuğun önüne dikilerek, “Yine ne yaptın?” der gibi parmağını çocuğun gözüne doğru sallamaya

1 “Padişah mührü diğer kapıların anahtarıdır.”

başladı ama yanındaki adamın garipseyen bakışları altında daha fazla dayanamayarak yerine geçip oturdu. Otururken deminden beri tuttuğu nefesini verip yüzünü ekşitmişti.

“Söyle bakalım efendi,” dedi İdris Bey’e dönüp. “Bu men-debur ne yaptı yine?”

Ali Cengiz’in namının buralarda yürüdüğünü daha dış kapıdan girer girmez anlamış, yamak niyetine tuttuğu bu veledi yanında taşımakla hata edip etmediğini düşünmeye başlamıştı İdris Bey.

“Bu sefer bir şey yapmadı,” dedi sakince. “Kendisini yamağım olarak tayin ettim. Buraları pek bilmiyorum. Bana yol iz gösterecek. Sebeb-i ziyaretim ise şöyle,” dedi ve az evvelki, -Ali Cengiz’in gözünde- her türlü kapıyı açan efsunlu kâğıdı uzatıp ellerini göbeğinin üzerinde kenetleyerek beklemeye koyuldu.

Kadı Hazretleri de saltanat mührünü görür görmez ayağa fırlamıştı.

“Buyurun efendi, buyurun!” dedi masasının önündeki iki yüksek arkalı sandalyeyi işaret ederek. “Ayakta kalmayın.”

***

Kadı beratı okumuş, sakalını sıvazlamaya başlamıştı.

“Demek Sultan’ın zat-ı âlileri tarafından bizzat vazifelendiril-diniz,” dedi düşünceli düşünceli. “Meselenin bu kadar ciddi olduğunu aklıma getirmemiştım doğrusu. Yanlış anlamayın, elbette bir ay arayla iki mühim şahsın katledilmesi ciddi bir hadisedir. Hele bizimki gibi küçük bir memlekette cereyan eden cinayetler daha da önemlidir. Kilitli oda muamması

da cabası... Buralarda pek nadir olur böyle vukuatlar. Lakin elimizden geleni yapıyoruz. Caninin yakalanıp en münasip cezayı alması için seferber olduk. Yakalamamız da an meselesidir kanaatimce. Yani acaba hizmetlerimizden memnun olmadı mı efendimiz?”

“Bilmiyorum,” dedi İdris Bey cevap olarak onca lafın üzerine. “İnanın, ben de sizin bildiklerinizden farklı bir şey bilmiyorum. Bu şahıslar saray için mühim olabilir. Öyle olmasa bile aynı kişi tarafından aynı şekilde ve üstelik bir ay arayla işlenmiş iki cinayet elbette dikkat çekiyor. Sarayın neler olduğunu merak etmesi gayet tabii bence.

Her neyse... Evvela kendimi takdim edeyim efendim. Bendeniz Eşrefzade İdris ismiyle müsemma bir hafiyeyim. Aslen Dersaadet’te kollukçulara yardım maksatlı çetrefil cinayet vakaları üzerinde tetkiklerde bulunuyorum. Evvelce başka yerlere muvakkaten tayin edildiğim olmamıştı hiç. Neyse efendim, daha çok vaktimiz olacak tanışmak için. Şimdi biraz malumat almak istiyorum.”

Bu sözlerinin ardından lafını kesip kitaplıklardaki ciltleri kurcalamaya dalan Ali Cengiz’e döndü İdris Bey:

“Sen biraz dışarı çık evladım. Kapının önünden bir yere kaybolma ama...”

Bir süre bekleyip çocuk çıktıktan sonra da sözlerine kaldığı yerden devam etti:

“Tutulan zabıt evrakını okudum fakat öyle teferruatlıca tutulmadıklarından pek de vakıf olamadım vaziyete. Bir de sizden dinlemek istiyorum.”

Kadı Hazretleri huzursuzca kıpırdanıp, “Hayret!” dedi. “Çavuşlar bu işin ehlidir hâlbuki. Ne görseler kayda geçerler. Siz ne gibi eksiklikler gördünüz acaba? Ona göre anlatayım ben de...”

“Mesela...” diye düşünceli düşünceli lafa girdi İdris Bey. “İki evrak aynı kişi tarafından tutulmamış ama neredeyse aynı kalemden çıkmış gibi teferruatsızca tertip edilmiş. Şahısların tüccar oldukları; birinin Müslüman, diğerinin gayrimüslim olduğu; ikisinin de hanelerinde, çalışma odalarında katledildiği; koltuklarında oturur vaziyette bulunup boğazlarının bıçakla kesildiği; alınlarına yapıştırılmış, üzerinde ‘*Sultanım çok yaşa!*’ yazan bir pusulanın olduğu; dahası açık vaziyetteki ağızlarının ise boğazlarına kadar bir şeyle doldurulduğu yazıyor.

Bu şeyin başta bir eriyik olup sonradan katılaştan bir madde olduğu tahmin edilmiş. Çavuşlardan biri bu şeye donyağı, diğeri de sadeyağ demiş. Bir de gayrimüslim olanın ayağında hanımının daha evvelden görmediği bir çift ayakkabı varmış.

Akabinde ev ahalisinin sorgulamasında kimsenin bir şey duymadığı, cinayetlerin gece yarısından sonra işlendiğinin tahmin edildiği, konu komşunun da bir şey işitmediği, bir yabancı görmediği yazılmış; o kadar... Tabii cinayet aleti de bulunmamış. Bir de en mühimi, maktuller kilitli odalarda bulunmuş. Yani kırılarak girilen kapı ve pencereler içeriden kilitliymiş. Bu durumda bunun bir intihar olması gerekiyor lakin vaziyet onu göstermiyor.”

İdris Bey lafını bitirdiğinde Kadı Hazretleri’nin rahatladığını gördü.

“Tamam iŐtel!” dedi adam. “Gördükleri her Şeyi yazmıŐlar. Ben de eksik denince... Neyse...”

“Olur mu hiç?” diyerek ayağa fırladı Hafiye. “Bunları herkes yazar azizim. Bir çavuş kimsenin görmediğini görmek, kimsenin anlamadığını anlamak zorunda değil midir?”

Kadı Şimdi, “Eee, ne yazacaktık ki daha?” der gibi bakıyordu. İdris Bey sakinleŐip yerine oturdu. Biraz ayıp etmiŐti koskoca Kadı’ya.

“Haklısınız aslında,” dedi. “Küçük yerlerde cinayet olsa da failin ekseriyetle kolayca yakalanacağını düşünüyorum. Bu malumat yeterli oluyordur kalabalık olmayan yerlerde. Ama takdir edersiniz ki Dersaadet’te adım baŐı bir vukuat oluyor. Ecnebi çok, ticaret fazla; limanlar adeta katilin, hırsızın, caninin kaçması için birer açık kapı... Biz suçluyu bulmak için sadece görünen delillere değil; görünmeyen delillere, yani akılla ulaŐılanlara da itibar etmek mecburiyetindeyiz. Zabıtlarımız, yasakçılarımız, çavuşlarımız ve dahi sokak bekçilerimiz, ‘Neden?’ diye sormak mecburiyetindedeler.

Bu kimin iÇi olabilir? Neden yapılmıŐtır? Bunda hangi ŐahıŐların, ne gibi bir faydası vardır? Bu işin membaı para mıdır, aşk mıdır; yoksa bir intikam mı? İŞte bunları düşünür, öyle yazarız.

Demin de söylediğim gibi; zat-ı âlinizle konuşmak için daha çok fırsatımız olacak. Elde ettiğim her neticeden evvela sizi haberdar edeceğim. Lakin Şimdi teferruatı konuşmak için sancağın subaŐını görmem gerekiyor. Bu sebeple bana ve yamağıma vazife evrakı tertip edilmesi çok faydalı olacaktır.”

“Tabii,” dedi Kadı biraz tereddüt ederek. Yine de ağır, ahşap masasının sol tarafındaki en üst çekmeceyi açıp bir kâğıt çıkardı ve mükemmel bir yazıyla yazmaya başladı. Henüz bitirmemişti ki başını kaldırıp geri yaslandı ve yeniden yüzünü buruşturup, “Şu çocuk,” dedi. “Ondan yardım almak istediğimize emin misiniz azizim? Hırsızın, yalancının tekidir o. Başımızın belasıdır anlayacağınız. Adam edeceğinizi düşünürseniz hata edersiniz. Yine de siz bilirsiniz tabii.”

Şimdi soran gözlerle İdris Bey’e bakıyordu. Adam kendinden emin bir tavırla başını hafifçe yana eğerek teyit edince yazmaya devam etti. İş bitince yine aynı çekmecedен çıkardığı mührünü mürekkepleyip kâğıdın altına bastı ve evrakı İdris Bey’e teslim etti. Bu evraka göre artık Ali Cengiz de resmî bir hafiye yamağı sayılıyordu.

Germiyan’da dört tane karakolhane olduğunu öğrenmişti İdris Bey. Sancağın değişik yerlerinde tesis edilmiş bu noktalardan Pirlar Karakolhanesi merkez sayılıyordu ve subaşının vazife yeri de oradaydı.

Kapının önünde saklanıp bir kedi gibi atılarak güvercin avlamaya çalışan Ali Cengiz’e seslenip karakolhaneye gideceklerini söyledi. Çocuk bu sefer tedirgin olmamış, hemen öne düşüp yolu tarif etmeye koyulmuştu.

Karakolhane sancağın en merkezî yerinde; çarşı, bedesten ve halkın en fazla kullandığı camilerle muvakkithanenin² yakınlarındaydı. İdris Bey geçtikleri her yere dikkatle bakıyor, bir müddet daha görev yapacağı bu yeri iyice hafızasına kazımaya çalışıyordu. Ali Cengiz de kısa kısa malumatlar veriyordu gördükleri yerler hakkında ama çocuğun anlattıkları

2 Güneşe bakılarak namaz vakitlerinin bildirildiği yer.